

Vad driver Huddunge?

En fallstudie om gemenskapens roll i
landsbygdens utveckling

Nabila Fernandes

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Uppsala 2022

Vad driver Huddunge? En fallstudie om gemenskapens roll i landsbygdens utveckling

What Fuels the Development of Huddunge? A Case Study on Community in Rural Development

Nabila Fernandes

Handledare:	Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Examinator:	Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i landsbygdsutveckling
Kurskod:	EX0888
Program/utbildning:	Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Kursansvarig inst.:	Institutionen för stad och land
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2022
Elektronisk publicering:	https://stud.epsilon.slu.se
Nyckelord:	gemenskap, motsträvighet, identifiering, tillit, symbolisk interaktionism

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landsbygdsutveckling

Sammanfattning

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka vilken funktion gemenskap har i landsbygdens utveckling. Uppsatsen baseras på intervjuer och observationer kring och om småorten Huddunge i Heby kommun i Uppland. Metoden är av utforskande art, vilket innebär att begrepp och teori har valts efter insamlat material. Studien visar att gemenskap har flera funktioner, som att skapa tillit, tolerans och trygghet i Huddunge. Mötesplatser som skolan har en viktig funktion utöver utbildning. Den minskar det fysiska och sociala avståndet mellan olika grupper inom Huddunge.

Nyckelord: socialt kapital, identifiering, motsträvighet, tillit, gemenskap

Abstract

The purpose of this thesis is to explore the function of community in Rural Development. The thesis is based on interviews and observations made in and on Huddunge locality, located in Heby Municipality, Uppland County. Hence since the method is an exploration of Huddunge, the concepts and theories were picked after the collection of data. The thesis shows that community has many functions, such as creating trust, tolerance and a sense of security in Huddunge locality. Places such as the local elementary school provides not only education, but also act as a meeting-point which serves to decrease the physical and social distance between different groups within Huddunge locality.

Keywords: social capital, identification, motsträvighet, trust, community

Innehållsförteckning

Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Frågeställning och syfte	7
1.3 Kvalitativa metoder	7
1.3.1 Etiska ställningstagande	8
1.3.2 Urval.....	8
1.3.3 Intervjuer och observationer	9
Teoretiska utgångspunkter	11
2.1 Socialt kapital	11
2.2 Identifiering.....	12
2.2.1 Symbolisk interaktionism	12
2.3 Motsträvighet.....	12
Analys.....	14
3.1 Mötesplatser.....	14
3.1.1 De formella mötesplatserna.....	14
3.1.2 De informella mötesplatserna	15
3.2 Motsträvighet.....	17
3.2.1 Den kapabla Huddungebon	17
3.2.2 Eldsjälar – Brinner de ut eller tar en paus?	18
3.2.3 Uppskattning som valuta	18
3.3 Identifiering – ett begrepp i ständig förändring	19
3.3.1 Huddungebo – relationen mellan plats och identifiering.....	20
3.3.2 Äkta, ingifta, inflyttade och hemvändande Huddungebor.....	21
3.3.3 Att släppas in eller hamna utanför	23
3.3.4 Trygghet av att alla känner till alla	24
3.4 Mottagandet av flyktingar från Ukraina	25
Slutsats	27
Referenser.....	28
Tack 30	
Publicering och arkivering	31

Inledning

Huddunge är en by som geografiskt ligger i mitten av Heby kommun, men samtidigt i dess utkant. Min relation till Huddunge är speciell, även om jag själv inte har bott på orten. 2016 flyttade jag till Heby kommun och Horsskog, en by utanför tätorten Östervåla. Sedan dess har jag flera gånger, tillsammans med min mamma, passerat orten när vi har haft vägarna förbi. Eftersom Horsskog ligger i den norra delen av kommunen, passerade vi Huddunge när vi skulle till Heby i den södra delen. Vi valde att ta vägen förbi Huddunge istället för landsväg 56, just för att det var trevligt att passera byn. Vi fascinerades alltid över hur en by i mitten av kommunen, drivs så mycket på egen hand.

”Det enda som kommunen ansvarar för är vatten och avlopp” sa min mamma med ett skratt. Samma dag sökte jag på nätet, som jag alltid gör när jag vill ha svar på något. Till min förvåning drivs både förskola och skola av Huddungeborna själva. Vi passerar orten många gånger genom åren och la märke till hur levande saker var. Vi såg (med egna ögon) hur barnen gick till skolan på morgonen. Vi såg människor samtala utanför ICA-butiken, som genom åren har funnits kvar. Vi såg hur det på somrarna nästan kryllade av folk kring hembygdsgården. Vi kunde inte riktigt förstå vad som fick småorten i Heby kommuns hjärta att slå, men vi visste att det inte var på grund av kommunens satsningar. Det var något med Huddungeborna, men vi kunde inte riktigt sätta fingret på *vad*.

Åren gick och jag förbryllades över hur Huddungeborna verkade behålla drivet. Varje gång jag åkte förbi orten noterade jag att saker verkar var detsamma. Med detta i tanken gick jag in på ICA-butiken för två år sedan. Jag pratade med en trevlig kassörska och köpte en halsvärmare som var stickad av tanterna i hantverksföreningen. Det var min första kontakt med Huddunge. Tidigare hade jag inte fått höra om Huddunge från en Huddungebo, utan bara reflekterat på håll. Det här var startskottet till min nyfikenhet om att skriva ett examensarbete av utforskande art kring Huddunge.

1.1 Bakgrund

Huddunge är en småort mitt i Heby kommun. Heby kommun är en landsbygdstät kommun i västra Uppsala län. Kommunen karaktäriseras som en glesbygdskommun med en befolkning på cirka 14 000 invånare. Till skillnad från grannkommunen Enköping i ungefär samma storlek, har Heby kommun bara en tredjedel av Enköpings kommuns antal invånare (SCB, 2021). I Heby kommuns översiktsplan från 2013, beskrivs hur deras invånare lämnar kommunen. För att få tillgång till kvalificerad service lämnar ofta invånare Heby kommun för att söka sig till bland annat Uppsala. Det innebär att shoppandet av specifika varor och specialistsjukvård i huvudsak sker utanför kommunen.

I Huddunge finns ett antal viktiga servicepunkter kvar. När översiktsplanen skrevs bodde det omkring 480 personer i Huddunge. Huddunge kan därav beskrivas som litet i antalet invånare i jämförelse med Östervåla tätort som år 2013 hade drygt det tredubbla (Heby Kommun 2013). Med detta som bakgrund drivs det en byskola, förskola, bensinpump samt en av Sveriges minsta ICA-handlare av Huddungebor. Utöver barnomsorgen, skolan och affären finns det en kyrka och en hembygdsförening som arrangerar aktiviteter och agerar som mötesplatser.

Den ortmässiga identiteten är starkare än den kommunbundna i Huddunge. Närmare bestämt beskriver och identifierar sig invånare i Heby kommun till deras orter och byer. Detta är även fallet för Huddunges invånare som snarare ser sig som *Huddungebor* i första hand. En ytterligare aspekt är att Huddunge är relativt självständigt i Heby kommun. Detta beror på att många samhällsfunktioner (som barnomsorg, skola och mötesplatser) drivs av Huddungebor själva. I sin doktorsavhandling om infrastruktur och service i Heby kommun, beskriver Cras (2017) detta:

”För invånarna på några orter även i den storstadsnära landsbygden blir känslan av ideellt ansvar däremot mer permanent då allt fler verksamheter drivs i ideell regi och engagerar allt fler av invånarna på orten. I Huddunge talar invånare om att orten ligger i en enklav utanför kommunen trots att orten rent geografiskt är placerad i kommunens mitt” (Cras 2017)

Under arbetets gång, har aktiva förändringar gjorts i Huddunge. Nya barnfamiljer har flyttat in de senaste 4 månader jag har arbetat med insamlingen av information. Byn har vid två tillfällen lyfts i radio för deras skola samt deras mottagande av flyende från Ukraina (P4 Uppland 2022a; P4 Uppland 2022b). Det har tillkommit

17 stycken människor som har flytt från kriget och hamnat i Huddunge. Med andra ord har Huddunges relevans i samhällsdebatten, även uppmärksammats av media.

1.2 Frågeställning och syfte

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur gemenskap skapas och byggs i Huddunge. Fördelarna med denna uppsats är att den skapar möjlighet för representation av en by som ideellt och privat driver många samhällsfunktioner. Genom att förstå under vilka förutsättningar Huddunge gör detta och på andra sätt skapar mervärde på orten, kan upptäckterna användas för att förstå och inspirera utveckling på andra liknande småorter.

Huvudfrågeställning: Hur skapas och byggs gemenskap i Huddunge?

Underfrågor: Vad krävs för att bli Huddungebo? Hur synliggör mottagandet av Ukrainare gemenskapen i Huddunge? Vilka platser är viktiga för att skapa gemenskap i Huddunge?

1.3 Kvalitativa metoder

Det är svårt att mäta en upplevelse. Även om det går att fråga en människa, hur de upplever och tycker något på en skala mellan 1–10, så förklarar ett sådant värde inte varför de tycker så. För att förstå hur gemenskap byggs och skapas, kommer jag snarare undersöka hur olika saker beskrivs och uttrycks, än hur det går att mäta fysiskt. Därför kommer jag att använda mig av kvalitativa forskningsmetoder, som har som syfte att undersöka det som inte går att mätas.

Metod betyder att "leda till ett visst mål". För att få svar på min frågeställning kommer jag att intervjua Huddungebor. Huddungebor och tidigare Huddungebor känner till sin by och verklighet mer än vad jag kommer kunna läsa mig till. Deras berättelser och upplevelser är därför grundläggande för att kunna skriva det här arbetet. Med hjälp av en semistrukturerad intervjuform kommer intervjuerna inte binda fast intervjupersonerna vid fastställda frågor, utan bygga vidare på de upptäckter i samtalet som är relevanta för intervjun. Därför inspireras jag av att Kvale (2014) liknar intervjuaren till en resenär i sin beskrivning kring metod och samtalets betydelse:

Resenären kan också medvetet söka upp specifika platser eller ämnen genom att följa en metod, med den ursprungliga grekiska innebörden: "en väg som leder till målet". Intervjuaren vandrar runt med de lokala invånarna, ställer frågor som får de att berätta historier om sina

livsvärldar, samtalar med dem, i den ursprungliga latinska innebörden konversation: vandra tillsammans med”

Med detta som bakgrund kommer jag att använda mig av intervjuer, men också av observationer. Eftersom jag har möjlighet att kunna vara i Huddunge i fysisk person, kommer jag att gå runt i samhället för att kunna förstå det som inte intervjuerna täcker. Även om uppsatsen grundar sig i intervjupersonernas berättelse, är det värdefullt att själv få upptäcka samspelet ”bakom kulisserna” genom att observera i Huddunge (Teorell 2007).

1.3.1 Etiska ställningstagande

Huddunge är en liten ort. Med intervjuerna önskar jag att få tillgång till Huddungebornas erfarenheter och upplevelser, men det krävs tillit. Meningen med uppsatsen är därför inte att missbruka informationen som samlas in, utan behandla den på ett sätt som är etiskt och vetenskapligt relevant. Enligt god forskningsed hur det är viktigt att “sträva efter att bedriva din forskning utan att skada människor, djur eller miljö”(Vetenskapsrådet et al. 2011). Under samtalets gång finns det en möjlighet att intervjupersonerna, eller informanterna, berättar saker av känslig eller spekulativ karaktär. Ibland är även dessa dimensioner viktiga för arbetet, men det får inte användas på ett sätt som skadar exempelvis intervjupersonerna, eller andra personers rykte eller anseende. När det är möjligt, kommer jag därför att anonymisera mina informanter.

En av mina exempel i intervjun är starkt kopplade till en familj på orten. Med orsak av kriget i Ukraina, har en familj tagit emot sina ukrainska anhöriga. Flyktingmottagandet av ukrainare är en del av samhällsdebatten vid tillfället, men i just detta fall är det en familjs anhöriga som beskrivs. Även om mottagandet sträcker sig längre än familjen i fråga (även andra i byn har hjälpt till) har jag bitt om tillåtelse att beskriva mottagandet.

1.3.2 Urval

I mitt urval har jag försökt att få med så många olika demografiska grupper som möjligt. Detta innebär att jag har försökt att inkludera en blandning av olika grupper inom Huddunge och från olika geografiska platser. Vidare har jag försökt intervju personer från de olika sektorerna i samhället, det vill säga den privata, offentliga och det civila. Det offentliga är kommunen i detta fallet och inkluderas främst genom översiktsplanen i avsnittet om bakgrund. Detta motiveras med att uppsatsen inte handlar om att förstå hur människor utanför Huddunge ser och upplever Huddunge: Jag kommer endast intervju de som är verksamma och bor i Huddunge. Detta innebär att kommunens representanters upplevelser är intressanta för en mer

generell förståelse kring Huddunges relation till kommunen, men är mindre relevant för just den här uppsatsen.

Jag har öppnat upp för en annan representation. För att inte missa Huddungebors egna möjlighet att representera sig själva, har jag skrivit på två stycken av de största grupperna på Facebook för Huddungebor. Under inlägget uppmuntras de att kontakta mig privat eller i kommentarerna. Jag har återkopplat med alla intressenter, men på grund av tidsbegränsningen med arbetet har jag inte kunnat intervjua alla. I dagsläget har jag gjort ett urval på ett tio-tal intervjuer. Faktorer som deras koppling till Huddunge har också vägts in i urvalet. För att få en bild av hur Huddunge upplevs av både de som är uppvuxna där, inflyttade och utflyttade, kommer jag att intervjua en variation av dessa.

1.3.3 Intervjuer och observationer

Intervjuerna har skett under olika perioder och platser. För att underlätta för läsaren kommer jag att kort introducera personerna som formellt intervjuades. Jag har även intervjuat andra än de här presenteras. Eftersom de intervjuerna var oplanerade och utan inspelning, kommer jag istället presentera dessa människorna löpande i texten. I regel kommer alla informanter ges alias med tre undantag. Dessa personer kommer att presenteras med för- och efternamn, eftersom de samtidigt fyller en offentlig roll. Dessa personer är Huddunge byskolas rektor, ägaren av ICA-butiken och Heby kommuns tidigare arkivarie som också är före detta Huddungebo. Deras historia används för att beskriva faktiska omständigheter, medan de övriga informanternas berättelser används för att fånga deras erfarenheter. Eftersom att vissa av intervjupersoners beskrivning kan avslöja deras identitet, kommer jag att försöka ha det i åtanke när jag presenterar dessa intervjupersonerna löpande i texten.

Jag har fört observation i Huddungeby, samt varit medlem i två stora lokala Facebookgrupper. Eftersom dessa observationer sker utan allas medgivande, kommer personer som skriver i forumet inte nämnas med deras egna namn, utan alias.

Kenth Hansson: Kenth är strax under 70 år och har bott i Huddunge. Han har långa familjeled i Huddunge och har jobbat som arkivarie på Heby kommun. Idag är han pensionerad men aktiv inom Svenska Kyrkan och även delaktig Huddunges föreningsliv även om han inte längre bor där.

Anna-May Vesterberg: Anna-May är i 50-årsåldern och företagare i Huddunge. Hon är född och uppvuxen i Huddungeby. Hon driver ICA-butiken och bensinpumpen.

Mats Eriksson: Är i 50-årsåldern och ursprungligen från en storstad. Han flyttade till Huddunge med sin sambo som har ukrainskt ursprung. Mats är rektor för Huddunge byskola.

Stig: Är i 70-årsåldern och pensionerad. Tidigare var han lantbrukare, men idag är han aktiv i Huddunges föreningsliv. Han är uppvuxen i Huddunge, men flyttade därifrån ett par år för att sedan återvända. Med Stig bor hans fru, Elsa. Hon har flyttat med till Huddunge och har inte bott i Heby kommun tidigare.

Christina: Är i 60-årsåldern och har tidigare varit lantbrukare. Idag hjälper hon sin son med bokföringen av hans verksamhet. Hon är gift med Åke, som är född och uppvuxen i Huddunge. Hon och Åke har bott på olika platser innan de flyttade tillbaka till Huddunge.

Alexander: Är i 30-årsåldern och är uppvuxen i Huddunge. Han har barn tillsammans med sambon, som är inflyttad från Heby. Han driver företag i Huddunge och är aktiv inom skolan.

Karl: Är i 30-årsåldern och är uppvuxen i en förort utanför Stockholm. Han och hans sambo flyttade till Huddunge. Deras barn har gått på byskolan.

Sander: Är i 15-årsåldern. Han bor inte i Huddunge, men har gått i Huddunge byskola. Just nu går han i en skola utanför orten.

Teoretiska utgångspunkter

2.1 Socialt kapital

För att undersöka Huddunges sociala relationer, kommer jag använda begreppet socialt kapital. Bourdieu menar att socialt kapital är en av tre olika former av kapital och att den kan värderas utifrån variabler högt eller lågt (2009). Detta bestäms utifrån en individs vardagliga tillgång och relation till människor som besitter makt och förmögenhet (Inglis 2019); Individer som har en regelbunden tillgång till förmögna och mäktiga människor besitter ett högt socialt kapital, medan människor med ingen eller mindre regelbunden relation, har lågt socialt kapital. På landsbygden handlar dock socialt kapital mindre om hur förmögen en person är, utan snarare vilka kontakter den besitter. Den här uppsatsen kommer därför att använda Bourdieus tolkning av socialt kapital för att beskriva hur olika grupper i Huddunge har tillgång till människor som kan och samtidigt vill ställa upp.

Begreppet kan användas som ett resultat av socialt samspel och tillit i ett samhälle. Anledningen till varför Bourdieus begrepp i sig själv inte räcker, är för att det inte nödvändigtvis ser hur kapitalet kan vara en kollektiv resurs. Bourdieus tolkar kapitalet som endast för egen vinning (ibid.), inte att den samtidigt kan vara det för en andra. Inom begreppet finns det vidare enligt Putnam överbryggande och sammanbindande sociala kapital, som skapar mervärde som tillit och tolerans mellan och inom grupper i samhället (2000). Å ena sidan har sammanbindande kapital som funktion att stärka tilliten inom en grupp. Å andra sidan används överbryggande kapital för att skapa kontakter över gruppgränser, vilket generellt leder till ökad tolerans och tillit (Wallman Lundåsen 2018). Eftersom syftet är att undersöka hur gemenskap skapas och byggs kommer jag att använda en kombination av både Bourdieu och Putnams tolkningar för att bearbeta resultatet.

2.2 Identifiering

Som alternativ för identitet vill jag använda identifiering. Istället för att angripa identitet som ett statiskt begrepp, vill jag använda det aktiva begreppet identifiering. Således vill jag belysa begreppet identitet som en process.

2.2.1 Symbolisk interaktionism

Symbolisk interaktionism beskriver hur mening uppstår i samband med en interaktion, oftast mellan två olika parter (Inglis 2019). Jag och du; Vi och dem samt individen och kollektivet är exempel på dualiteter.

Även i Huddunge finns det olika dualistiska parter. Relationen mellan inflyttade och "riktiga Huddungebor" eller relationen mellan Huddungebor och resterande Hebybor. Alla dessa relationer bildar och skapar identifieringen hos olika individer under olika sammanhang. Med hjälp av Goffmans symboliska interaktionism vill jag undersöka identifieringens roll i Huddunge. I begreppet talar Goffman om hur människor agerar för att behålla ett "ansikte" gentemot en given publik (1967), i detta fallet kollektivet Huddunge.

Processen att behålla ansikte sker medvetet och omedvetet; Enligt Goffman, handlar symbolisk interaktionism bland annat om hur individer har en front som de skall visa upp. Denna front skall visa på dess goda egenskaper och handlingar, samt "spela" en roll som är förutsägbar utifrån den struktur och samhälle denne befinner sig i (Inglis 2019). Denna front har som syfte att skapa tillit mellan individ och kollektiv, i vilket man skall agera förutsägbart för att upprätthålla den sociala status quon. Vidare hävdar han att det finns ytterligare en funktion i den symboliska interaktionen. En funktion om hot om exkludering från en grupp ifall personen agerar utanför normerna (1964).

Inget av det förenämnda har som avsikt att varken döma eller diskreditera Huddungebornas agerande, utan snarare användas som metod för att beskriva hur olika handlingar sker reflexivt och mer eller mindre medvetet utifrån rådande lokala normer. Dessa normer kan vara utsagda, medan vissa är mindre explicita.

2.3 Motsträvighet

Motsträvighet kan användas för att tolka Huddunges mobilisering vid förändring eftersom att Huddunge inte nödvändigtvis agerade med motstånd. Enligt Ekmans (1999) tolkning av Kjell Hansens användning av begreppen, en fråga om strategi och uppfattning: "begreppen motsträvighet och motstånd, där motsträvigheten

enligt honom finns på den lokala nivån och består av egna tolkningar och egna anpassningar medan motståndet är mer organiserat och finns på den regionala nivån”. Dessa anpassningar till förändringar, som hotet om nedläggning av skolan och deras syn på hur det är att bo i Huddunge, kan därför använda begreppet motsträvighet.

Analys

3.1 Mötesplatser

Mötesplatser är där identifiering sker, socialt kapital skapas och motsträvighet utövas. Snarare än att använda mötesplatser som teoretiskt begrepp, vill jag använda det för att beskriva de platser där värde skapas. Informella mötesplatser är exempelvis det egna hemmet, eller Facebook-forum och formella mötesplatser är exempelvis föreningar. Mötesplatserna i Huddunge flera funktioner. Ett exempel som lyfts i flera intervjuer är hur ICA-Lunda är en plats där folk möts, även om det inte nödvändigt är därför de går dit. Affären har som syfte att tillgodose service, men en konsekvens är att av att folk samlas vid mötesplatsen blir att samtal av olika längd och innehåll sker mellan bekanta och obekanta.

I Huddunge finns det båda formella och informella mötesplatser. Dessa mötesplatser struktureras olika utifrån huruvida de är formella eller informella. De formella mötesplatserna är strukturerade efter formalia, som en styrelse, medan de informella inte är lika tydligt strukturerade. Syftet med följande underrubriker är att undersöka vilka mötesplatser som finns på orten och vilken funktion de fyller i att skapa gemenskap i Huddunge.

3.1.1 De formella mötesplatserna

Kyrkan, skolan och hembygdsgården är formella mötesplatser i Huddunge, i just den ordningen. Kyrkan fyller rollen som en punkt på landsbygden som oavsett social, ekonomisk eller politisk uppfattning (mer) sannolikt finns kvar. Vidare har skolan som syfte att tillgodose elever med den utbildning de enligt lag har rätt till. Huddunge byskola drivs som en ekonomisk förening vilket ställer krav på att det skall finnas en vald styrelse med ansvar. Hembygdsföreningen har också en styrelse, men de har inte samma ansvarskrav som exempelvis skolan och kyrkan, som måste svara till exempelvis läroplanen eller respektive mot en större organisation som Svenska Kyrkan.

Kyrkan skapar planerade och direkt avsedda mötesplatser för unga föräldrar och äldre i Huddunge. I Huddunge äger pastoratet församlingshemmet. De har därför en viktig fysisk funktion som en offentlig mötesplats för Huddungebor. I en intervju framgår det att alla Huddungebor kan hyra församlingshemmet utan att betala för att ha fester och möten. Tidigare har dessutom föräldrakooperativet Skogsdungen haft sin förskoleverksamhet på kyrkans mark. Idag har kyrkan dock egna regelbundna "Små Fötter"-träffar för föräldrar med barn som inte är i förskoleåldern. Mattias, inflyttad till byn, berättar att hans fru var mycket med barnen i kyrkan på dessa träffar när de var små. En annan Huddungebo, Anna-May, berättar om att kyrkan är, och har varit, en viktig mötesplats för äldre. När de inte träffas hos varandra, träffas äldre i kyrkan på gudstjänsterna och på kyrkans soppluncher.

Skolan skapar en indirekt mötesplats för föräldrar. Den består formellt av en styrelse, medarbetare och frivilliga föräldrar. Den drivs som en ekonomisk förening med ideell hjälp från deras föräldragrupp. Rektorn för skolan, Mats Eriksson, beskriver att skolan inte bara är en plats där barnen träffas, utan "också ett socialt nav för föräldrar (...) Är du nyinflyttad träffar du automatiskt människor via skolan". Det innebär att skolan har en viktig inledande funktion i att introducera och skapa tillfällen för möten för nyinflyttade med barn. Jag frågade också om andra intressenter var involverade i skolan. I olika intervjuer visade det sig att man inte behövde ha barn i skolan för att engagera sig i den, men att det oftast är de som har haft barn, barnbarn eller som kommer ha barn i skolan som hjälper till.

Hembygdsföreningen är en del av civilsamhället som anordnar aktiviteter i byn. De driver bland annat kaféet under sommaren som beskrivs av många personer som ett nav. Det samlas många människor där under sommaren och tidigare år har de även tillsammans med den lokala LRF-grenen anordnat rundturer omkring byn.

3.1.2 De informella mötesplatserna

I Huddunge är affären både en service- och mötespunkt för Huddungebor. Affären är en av de viktiga mötesplatserna för såväl korta värdeskapande samtal som långa. I mina egna observationer och genom intervjuerna, beskrivs det hur viktigt det är för äldre att det finns en ICA-handlare i byn. Detta är för att det bland annat inte är lätt för alla äldre att ta sig till närliggande orter med större serviceutbud än mindre, utanför kommunen, om de kör bil. Därför flyttar många äldre in till Huddungeby från sina gårdar och hus, till lägenheterna där. Därifrån kan de till gå till kyrkan och affären, vilket de både behöver göra för att kunna handla, men också för att möta andra. Under dessa möten får gammal som ung ett tillfälle att hålla sig ajour om det som händer i byn och tillfälle att prata med andra. I observationerna kan människor

prata länge med varandra om alla tänkbara konversationer, vilket ibland kan ta lång tid.

Dessa samtal är viktiga eftersom de skapar både överbryggande som sammanbindande socialt kapital. När människor som redan känner varandra träffas, stärks deras relation och tilliten som genererar socialt kapital ökar. Men för människor som däremot av olika skäl inte ännu identifierar sig själva som Huddungebo (eller av andra inte beskrivs som Huddungebo), är dessa mötesplatser nödvändiga för att få ta del av gemenskapen. När dessa spontana möten sker, sprids ordet. En människa berättar för sin familj om det nya ansiktet de mött på affären, vilket leder till att det obekanta blir bekanta. När den obekanta blir bekant, får den möjlighet att bli en del av vi:et. Detta gäller både goda och mindre goda erfarenheter från de spontana mötena. I det här fallet blir det att mötet mellan den för Huddunges gemenskap främmande inte längre blir främmande.

Detta skall inte tas för givet. Det krävs, beroende på kontext, olika mycket för att släppas in till Huddunges gemenskap. Enligt Alexander finns det en föreställning om att folk på landsbygden är oändligt välkomnande och trevliga. Han illustrerar det i ett exempel av ett högt hyreshus i en storstad. Alexander hävdar att det inte finns samma föreställning om öppenhet i storstaden. I stan kan en nyinflyttad inte bjuda in sig hur som helst sig till grannen fem våningar upp. Han menar att det borde finnas en liknande förståelse på landsbygden, eftersom vänligheten och välkommandet inte bör förstås som kravlöst:

”När du flyttar in någonstans, bjuder du väl inte in dig själv på kaffe? Gör folk det? Nej. För att komma in i Huddunge måste du ha någon sorts social kompetens redan i början. Det är grunden. Har du lite socialkompetens, då blir det inte svårt”.

Det innebär att det måste finnas en intention och en grundläggande social förmåga hos den som vill bli en del av Huddunges gemenskap. Det behöver finnas ett fungerande samspel, men detta vill många i intervjuerna poängtera inte är svårt. Med andra ord finns det krav för att bli en Huddungebo, men de själva vill understryka att kraven inte är annat än grundläggande.

Facebook är dessutom en liknande informell grupp som är någorlunda öppen för alla. Det finns i huvudsak två stora grupper för Huddunges lokalbefolkning. En som är för allmänna inlägg, medan den andra drivs av hembygdsföreningen. Den första kallar jag för enkelhetens skull “den allmänna gruppen”. Det som märks i den allmänna gruppen är att olika inlägg läggs upp som varierar i dess innehåll. Vissa handlar om inlägg har som syfte att efterfråga hjälp, för att dela roliga och överbryggande. Under min observationstid på cirka fyra månader har jag märkt att människor i Huddunge är snabba att välkomna nyinflyttade som skriver på Facebookgruppen och även med att hjälpa folk som efterfrågar hjälp. En ungdom,

Hannes, hade hamnat i diket med sitt fordon, och dagen efter fick han hjälp av en person han inte hade träffat tidigare.

3.2 Motsträvighet

Motsträvigheten har en identitetsskapande funktion som stärker gemenskapen och tvärtom. När skolan skulle läggas ned, hänvisades elever från Huddunge till de större grannorterna Heby och Östervåla. Istället för att låta skolan försvinna från orten, gick Huddungebor ihop för att ta över skolan själva. De gjorde inte motstånd mot kommunens besked, men samtidigt tolkar de inte sig själva som offer för denna förändringen. De är och var därför motsträviga. Som svar till förändringen blev Huddungeborna agenter i sin lokala utveckling, istället för passiva aktörer. Resultatet av deras motsträvighet är att de själva leder sin lokala utveckling och att den skapar identifieringen som “den kapabla Huddungebon”.

3.2.1 Den kapabla Huddungebon

Alla människors olika kompetens och förmågor tas till användning. I Huddunge går civilsamhälle och det privata hand i hand. Egenföretagare är i regel en del av den privata sektorn men ibland går arbetslivet och privatlivet ihop. Detta visar sig vara fallet i Huddunge när det gäller skolan. När skolan riskerades att läggas ned, axlade många Huddungebor rollen som föräldrar och egenföretagare samtidigt. I samtal med ICA-handlaren Anna-May berättade hon hur Huddunge hade goda förutsättningar att lösa kriserna som uppstod som resultat av befolkningsminskningen, eftersom de såg förmågan hos varje invånare. Anna-May, menar på att denna kombinationen gjorde det möjligt att realisera målen om att behålla skolan på ett annat sätt:

“Hade vi inte gjort den där modulen hade det varit katastrofläge deluxe (...) På den tiden när jag satt i styrelsen, var vi ganska många egenföretagare och entreprenörerna. Då händer det saker. Man kan liksom inte svälta sig ur någonting, det var bara att gasa och köra. (...) Det tyckte Anna-May också var roligt. “Vi renovera om badrummet, vi byggde om köket, vi bytte tak, vi målade; Detta hände bara på några år, men det behövde hända och det behövde hända nu.”

Men det var inte bara med kompetens, utan Huddungebor försökte hjälpa till med de medel de kunde. Samtidigt som det fanns många egenföretagare, skall inte skolans överlevnad bara förstås som ett entreprenöriellt framgångsexempel. Även de som inte hade egna barn i skolan var med och hjälpte till. Huddungebor, allt från äldre till vuxna utan barn, ställde upp med att samla exempelvis pengar om de kunde. I intervjun med Christina belyser hon att “det inte var lite pengar, det heller” som människor har och än idag donerat för att sponsra för att skolan skall finnas kvar.

Denna motsträvighet är dock inte något som nödvändigtvis delas av Huddunges grannorter; Enåker och Runhällen. Även grannbyarna Enåker och Runhällen kom att ställas inför samma hinder med deras skolors nedläggning. Däremot gick inte övergången till egen regi av skolan lika framgångsrikt, och skolorna i grannorterna finns inte kvar. Runt om i Heby är Huddunge bland annat känt för att det är en av småorterna som faktiskt lyckats fortsätta att driva skolan på sin ort. Detta i sig bygger upp bilden av det kapabla Huddunge och den kapabla Huddungebon.

3.2.2 Eldsjälar – Brinner de ut eller tar en paus?

I Huddunge manifesteras deras kapacitet fysiskt i dess projektgrupper och resultat. Det jag beskriver som ”Det kapabla Huddunge” har trots allt lyckats behålla skola, förskola och affären. Även om exempelvis affärens kvarlevande kan kopplas mer till ägaren, behöver fortfarande en affär kunder för att kunna gå runt. Alla som jag intervjuade, med undantag för den unga Sander, engagerar sig på något visst ideellt i Huddunge. Det Huddungebor engagerar sig i, reflekterar det de tycker är viktigt, intressant eller båda. Det finns intressegrupper för allt från vem som skall köra skolbussen till exempelvis upprustningen av de olika baden.

Däremot bör engagemanget förstås i termer av perioder. Mycket av engagemanget som finns i Huddunge baseras på frivilligas insatser. Det skapar en utvecklingstrend som är beroende av och baserad på frivilligas förmåga att delta och ställa upp. I intervjuerna framgår det hur vissa eldsjälar ibland brinner ut, för att sedan bytas mot nya som har krafterna som krävs för att engagera sig ideellt. Det är vanligt att föräldrarna slutar engagera sig i skolan när deras barn slutar och nya föräldrar tillkommer. Detta beror också på vilka intressen och kompetenser de frivilliga har. Med andra ord finns det inte nödvändigtvis ett stigma mot de eldsjälar som bränns ut, eller tar en paus, men det beror på hur det sker. Sker avbrottet helt oförutsägbart, finns risken att gruppen tappar sin tillit gentemot individen.

Även om projekten drivs för ortens kollektiva vinning, finns det förväntningar kring hur engagemanget skall se ut. Det verkar finnas en förståelse av att engagemanget ibland behöver åsidosättas av personliga skäl som sjukdom eller avsaknaden av tid. Därför finns det inget stigma gentemot de som inte *kan* fortsätta engagera sig. Det finns dock en tanke om hur engagemanget skall bemötas. Då projekten varierar i formalitet bygger mycket av samspelet på social tillit. Därav är det viktigt vid dessa samarbeten att bibehålla förväntningar och god ton. Man förväntas hålla det man lovat på möten, eftersom samspelet riskerar att brista om man inte levererar det man lovat. Eldsjälar riskerar därför att brinna ut när de inte kan ställa upp eller lyckas behålla samspelet inom gruppen.

3.2.3 Uppskattning som valuta

Att ställa upp för varandra inom byn är historiskt inte ett nytt samspel. I Huddunge har familjen historiskt varit viktig, samtidigt som man ställer upp för sina grannar. Kenth Hansson, tidigare Huddungebo och arkivarie på Heby kommun, beskriver hur det har funnits upp till ett 20-tal gårdar i Huddunge. I takt med att jordbruket rationaliserades kom många av gårdarna att slås ihop och vissa lades ned. Vidare hade gårdarna som klarade sig drivits inom familjen och hade inte möjligheten att anställa inneboende gårdshjälpare som pigor och drängar. Trots denna förändring berättar Kenth om lantbrukarfamilj Prusk¹, som på 1980-talet ställde upp för sina äldre grannar, familjen Stolt.

Familjen Stolt kunde inte förmå sig att sköta om djuren på grund av sin ålder. Som konsekvens blev de anklagade för att missköta djuren. En djurskyddshandläggare tillsammans med Kenth hade hälsat på familjen Stolt. Efter besöket fick familjen hjälp av sina grannar, lantbrukarfamiljen Prusk:

Var det redan då vanligt att man hjälpte varandra i Huddunge?

“Ja, man hjälps åt väldigt mycket där. Det är någonting som jag har upplevt i alla fall, att man är väldigt hjälpsam när de är någon som behöver hjälp. Man ställer upp. Rätt som det är, så behöver man hjälp själv. Och då kan det vara bra... ‘Förra gången hjälpte de mig, och denna gången kan jag hjälpa dem. Eller den tanken: Att ge tillbaka. Det tror jag funkar väldigt bra i Huddunge.’”

Men hjälpsamheten är en valuta som inte tas för givet. Jag reserverar mig för att se denna hjälp som en oändlig resurs, eftersom hjälpen som gavs till familjen Prusk inte betalades ut med monetära medel, eller i natura, snarare i uppskattning.

Att skapa värde genom att vara hjälpsamma för uppskattning är ett fenomen som lever vidare i Huddunge. Detta sätt att skapa socialt kapital genom att ställa upp för sina grannar, är ett viktigt samspel än idag i Huddunge. Samspelet genererar tillit som i sin tur ökar gemenskap i form av socialt kapital i Huddunge. Det som har förändrats är att tjänsterna idag varierar i högsta grad och inte bara är kopplade till lantbruket.

3.3 Identifiering – ett begrepp i ständig förändring

Huddungebor ställer upp för varandra. Hjälpen skall inte förstås som en allmän tillgång, eftersom den inte nödvändigtvis är en självklarhet för alla. Tillgången till hjälp och ”ställa-upp-tjänster” är snarare kopplade till hur stark anknytning mottagaren av dessa tjänster har till Huddunges gemenskapskrets.

¹ Familjen Prusk och Stolt är alias, och familjerna heter egentligen något annat.

Tidigare har grannar hjälpt varandra för varandras vinning och uppskattning, men under examenarbetets gång har jag observerat att dessa tjänster sträcker sig över det individuella och familjemässiga gränserna. Människor kan ställa upp via engagemang i skolan eller hjälpa en person ur diket för att denne bett om hjälp på Facebook.

Det som definierar vad en Huddungebo är har förändrats med tiden. Tidigare var begreppet snarare än fråga om hur länge en familj hade bott i Huddunge, men utvecklats till att också innehålla en nyans av individens roll och funktion i Huddunges gemenskap. I en intervju med en förälder från Huddunge, Alexander, får jag veta ett av tankesätten kring att vara Huddungebo. Han berättar om den förändring han tycks ha noterat genom åren kring synen om vad en Huddungebo är:

Vad behöver man göra för att bli en del av Huddunges community?

“Förut har jag haft en upplevelse av att, när jag var liten, behöva vara av den tredje generationen i Huddunge för att vara Huddungebo. Men sedan har det kommit in eldsjälur utifrån som har kommit in, tagit plats och drivit på i projekt; Då har det samtidigt blivit mer okej för folk. Jag tror även de riktiga ur-Huddungeborna har insett att ‘fan, det funkade rätt bra med folk utifrån, de kan ju saker de med’. Jag tror det har blivit en stor förändring där. Bara de senaste 15 åren har det hänt mycket mot hur det har varit förut där ‘ungarna var tvungna att ha ett visst efternamn för att vara med på saker’ berättar han.

I följande underrubriker i ämnet identifiering, kommer jag belysa hur Huddungebor beskriver varandra. Syftet är att presentera vad som krävs för att bli Huddungebo.

3.3.1 Huddungebo – relationen mellan plats och identifiering

Huddunge idag har sett administrativt annorlunda ut tidigare. Kenth Hansson berättar mer om Huddunges historia. Tidigare var Huddunge speciellt eftersom det var delat mellan två häradar. Utöver delningen på häradnivå kan Huddunge delas i tre geografiska delar; Den norra (exempelvis med Rödjebro), den västra (exempelvis Västerbo) och den södra med Huddungeby. Den norra delen av Huddunge tillhörde Östervåla härad och den södra och västra Torstuna. Delning gör att Huddungebor hade sina administrativa angelägenheter på minst två olika platser; Det som var relevant för en del av Huddunge, var inte det för en annan. Detta skulle kunnat skapa en splittring inom Huddunges lokalbefolkning men Kenth menar att denna delningen inte nödvändigtvis skapade olika identifieringar bland Huddungeborna. Snarare var skillnaden att de olika delarna inte visste vad som sades på mötena i den andra delen.

Med tiden blev detta gap mindre. Kyrkan i Huddunge slogs ihop med Enåker och Heby pastorat, för att bilda det nuvarande Västerlövsta pastoratet. Kenth som

dessutom är aktiv inom kyrkan, berättar att kyrkan aktivt arbetar med att bevara orternas olika historia och kultur. Han menar att kyrkan inte vill "ta bort stoltheten med att 'vi bor i Huddunge'. Huddunge var alltså högst enat även innan ihopslagning då, även om det ibland skedde gap i kommunikationen:

"Men ändå har det haft samma villkor. De har haft samma jordbruksmark och allting. Men det har ändå varit delat mellan norr och söder. Det är saker som märks när man talar med folk här. De som bor i norra delen har inte koll på det som händer i södra delen och det är inte så jäkla stort"

Med åren har därför mötesplatserna minskat avståndet relationellt mellan de olika byarna och delarna i Huddunge. Grannar bildar en by, som bildar ett område, som bildar det som kallas Huddunge. De tre olika områdena bildar Huddunge i stort. Med orsak av människors engagemang eller rörelse till mötesplatser, förstärks relationen mellan byarna oavsett geografiskt avstånd. Exempelvis via skolan, ICA-Lunda och hembygdsgården möts människor från hela Huddunge, för att gemensamt engagera sig för egen och gemensam vinning.

3.3.2 Äkta, ingifta, inflyttade och hemvändande Huddungebor

I Huddunge beskrivs invånarna på olika sätt beroende på *när* de beskrivs. För att förstå hur Huddungebor uppfattar sig själva och 'andra', är det relevant att undersöka hur och när de beskriver varandra. Det som framgår är att alla använder samma begrepp. Däremot tolkas de på olika sätt beroende på när de används. I Huddunge beskrivs invånare i termer av inflyttade, ingifta, hemvändare och "äkta" eller född-"Huddungebo".

Inflyttade är den gruppen som flyttar till Huddunge. Denna definition innefattar alla de som inte har bott i Huddunge tidigare. Det jag observerade är att endast de som *inte* har bott i Huddunge tidigare kallas inflyttade. De som nyligen flyttat in är nyinflyttade, men med tiden förvinns prefixet *ny*. Anhöriga till människor som bor i Huddunge räknas också till gruppen inflyttade, men överlag noterade jag att de inte alltid beskrivs om inflyttade. De beskrivs oftare istället som ingifta, för att det på något sätt har en mer given plats i samhället genom deras respektive från Huddunge. De som oftast beskrivs som inflyttade, har med andra ord valt att flytta till Huddunge, saknar även en tydlig inledande koppling till orten. De som gifts in har en roll som anhörig till en Huddungebo, och kan på det sättet eventuellt ha en mer naturlig introduktion till gemenskapen. Nyinflyttade, däremot, saknar en anknytning till gemenskapen.

Inflyttade inkluderar de från och utanför Heby kommun. Det finns däremot en nyansskillnad. De som har bott i grannorterna tidigare beskrivs också i intervjuerna som inflyttade, men eftersom de flyttar från glesort till glesort, har en liknande

bakgrund. Utan att mena att det blir lättare för människor från landsbygden att identifieras som Huddungebo, är poängen snarare att en identifiering sker något lättare. Hoppet sker alltså mellan granne i Heby kommun till Huddunge, snarare än övergången från exempelvis stadsbo till Huddungebo.

Med andra ord är det viktigt att särskilja inom begreppet inflyttade. Det är lätt att dras med i att dessa inflyttade är från storstäderna, när det faktiskt är en blandning. Givetvis är det en blandning, men bör för uppsatsens skull särskiljas där “utifrån”-inflyttade syftar på de som har flyttat hit från utanför kommunen och “inifrån”-inflyttade det motsatta. Hemvändare är däremot de som återvänder efter att ha bott en period utanför Huddunge. Denna period har varierat mellan ett par år till och tiotal under intervjuerna, men oavsett återvänder de till en plats som redan är hemma. Hemvändare är enkelt nog återvändande Huddungebor.

Hur stark anknytningen till Huddunge är beskrivs olika. Ord som äkta, riktigt, eller född Huddungebo används för att beskriva den med en stark släktmannamässig eller historisk koppling till Huddunge. Även om ord som äkta förekommer, verkade inte beskrivningen ha som syfte att negativt särskilja Huddungebor. Det är med andra ord inte för att diskreditera de som inte är äkta Huddungebor. Vidare var inte *äkta* Huddungebo synonymt med identifieringen att vara Huddungebo. Det går att bli Huddungebo genom att aktivt skapa anknytningar till Huddunge med det är svårt att helt avfärda hur länge en Huddungebo har bott där.

Identifiering kan på så vis bland annat förstås som ett spektrum. I den yttersta polen har vi Huddungebor och i den motsatta nyinflyttade. Efter den nyinflyttade finner vi ingifta, därefter hemvändaren, sedan födda Huddungebon och sist Huddungebon. Det jag vill illustrera med rangordningen är observationen jag har gjort kring relativa avstånd i identifieringen. Samtidigt som jag vill illustrera hur den födda-Huddungebon har närmare till att ta del av gemenskapen betyder inte dess roll är given.

Men de senaste åren har det funnits två dominerande trender. Folk flyttar in som resultat av att de gifts in till Huddunge, eller flyttar in utan anknytning. Den första trenden behandlar hur nya flyttar in till Huddunge som resultat av att främst heterosexuella män i Huddunge hittat fruar utanför Huddunge. Men på senare tid händer det också att människor utan en direkt anknytning flyttar till Huddunge; Inflyttade. Vissa i Huddunge beskriver att detta är en förändring som skedde i början eller slutet av 1990-talet. Folk bosatta utanför Huddunge började köpa fritidshus runt om i Huddunge. Vissa av de förblev besökare, medan andra blev bofasta *inflyttade*.

3.3.3 Att släppas in eller hamna utanför

Det finns det ett en vilja hos Huddungeborna att behålla byns skick. Under 1980-talet fanns det ett behandlingshem för narkomaner i Huddunge. De på behandlingsboendet hade även konsekvent medföljande bekanta som bodde i egna hus, även kallad för "svansen". Detta är för att Huddungebor har gjort en distinktion mellan de narkomaner som bodde på boendet i texten "hemnarkomanerna", som "skötte sig". Svansens misskötsel lever vidare som ett ont minne i byn, som även de som själva inte upplevt det minns. När det familjära riskerar att kompromissas, skapas ett tryck mot de som inte redan är en del av Huddunges gemenskap. Det innebär att det finns en försiktighet för att villkorslöst släppa in vem som helst, för att inte riskera att samma historia återspelas. Detta beskrivs av en inflyttad Huddungebo, Gustav, jag mött i byn under mina observationer:

"Den familjära känslan att man känner sig trygg... Det är något som kan försvinna på en sekund. Kommer det in någon som går helt mot strömmen, som uppenbarligen slår in alla bilrutor, som den går förbi, början man fundera; 'Skall jag låsa bilen när jag ställer mig vid ICA? Och att det inte går att lita på personen. Detta kan gå oerhört fort ifall man inte går ihop som samhälle och attackerar problemet tillsammans"

Beskrivningen av det okända har en funktion. Gustav beskriver den kollektiva reaktionen mot en oförutsägbarhet hos en individ. För att det skall ske en symbolisk interaktion, behöver det finnas en förutsägbarhet hos individen gentemot kollektivet, Huddunge (Goffman 1967). När individen slutar vara förutsägbar, är det svårare för kollektivet att lita på individen. Har individen "gått för långt" svarar kollektivet med att exkludera individen Goffman kallar för ett "rigid equilibrium" (Goffman 1964). Tillit och socialt kapital skapas när en individ inte "går emot strömmen", utan snarare anpassar sig efter kollektivet för att inte skapa en störning i gemenskapen. Däremot skall inte detta förstås som att alla individer i Huddunge uppmanas att vara likadana, snarare att "inte missköta sig" som Gustav uttrycker det.

Social press behövs för att kunna skapa trygghet. För att skapa tillit krävs ansträngningar från de som är nya i Huddunge. Det sociala kapitalet är inte en oändlig och öppen resurs, utan det krävs ett samspel mellan individen och kollektivet. Att vara inflyttad eller ny i Huddunge är därför inte statiska titlar som ger tillgång till Huddunges gemenskap, utan kräver att man sköter sig. I en observation möter jag Robert. Han berättar hur en person på Facebook, Håkan, alltid skriver om hur otrevliga Huddungebor är och liknande. Robert kan inte minnas att han någonsin sett Håkan på affären eller någon annan av de många mötesplatserna i byn utöver Facebook. Han menar att människor som Håkan och alla i Huddunge överlag har ett ansvar att ta ett initiativ för att vara delaktiga. "Det är synd eftersom vissa personer väntar på att saker skall hända, medans det finns personer som ser till att det händer." Det räcker med att man går in och presenterar

sig på Lunda, istället för att bara handla och gå ut. "Det blir skillnad på bemötandet" menar Robert.

Håkan är ett exempel på någon som inte kan agera som en Huddungebo bör göra. I exemplet ovan har Håkan, som Goffman beskrivit, inte lyckats bete sig som Huddungebor vill. Relationen mellan individen och publiken (resterande Huddungebor) handlar om ett samspel. Det är inte bara Huddunge som skall acceptera individen, utan även tvärtom. Eftersom Håkan inte agerade utifrån den roll som förväntas, även om den inte nödvändigtvis är uttalad, exkluderas han: I Huddunge förväntas man till viss grad vara social och trevlig om man vill ta del av gemenskapen.

När en människa flyttar in till Huddunge är det inte självklart att det förstår vilken roll de skall uppfylla. I intervjun med Mats förklarade han att han inte visste att det sociala samspelet var så viktigt förens efter han flyttat dit. Hade han vetat det innan flytten till Huddunge skulle han antagligen inte valt att flytta dit, men han är glad över att han gjorde det. Han berättar även om hur han antagligen inte skulle ha samma plats i Huddunges gemenskap om han inte hade accepterat grannarnas invit. För att likna detta till Goffmans skådespels metafor (Goffman 1967), vill jag likna Mats när han flyttade till Huddunge med en panelhöna och grannarna som en person som bjuder upp till dans.

Hade Mats inte dansat i metaforen, finns risken att ingen annan bjuder upp till dans. Han kan heller inte ta del av festen på det sätt som de dansade på dansgolvet kan. Denna metafor belyser samspelet mellan panelhönan, den nyinflyttade, och den överbryggande Huddungebon som bjuder upp till dans: Det krävs att det finns en Huddungebo som vill bjuda upp de inflyttade, och de inflyttade måste ställa upp på att dansa oavsett om de vill eller inte, för att kunna få ta del av det som sker i Huddunge.

3.3.4 Trygghet av att alla känner till alla

Att Huddunge inte är så stort har sina fördelar. Även om inte alla i Huddunge känner eller träffar alla på daglig basis, är sannolikheten stor att de flesta har hört talas om eller träffats någon gång på mötesplatserna. Den funktionen som att känna till, och bli igenkänd, har en viktig funktion i hur gemenskap byggs och skapas. Med begreppet symbolisk interaktion sker en identifieringsprocess i vilket individer pendlar mellan olika identiteter. Ett exempel är när dualiteten upphör mellan kollektivet och individen: När den nyinflyttade inte är den inflyttade utan genom mötesplatserna och samspel inom Huddunges gemenskap beskrivs som endast Huddungebo.

Att vara trevlig och igenkänd är därför viktigt för att ta del av gemenskapen. Därför är bekantskap viktig för att skapa gemenskapen i Huddunge. Ett exempel om hur bekantskap skapar trygghet är genom Christina. Hon berättar om hur hennes barnbarn kunde lämna hennes förskola i storstaden omärkt, men att det aldrig skulle hända i Huddunge. På grund av att många känner till varandra, finns det ett osagt ömsesidigt ansvar att ta hand om varandra och varandras barn. Utifrån intervjuerna är det svårt att inte ta hand om ett barn som har gått vilse eftersom de antingen känner barnens föräldrar eller helt vet att föräldrarna också är Huddungebor. Detta är för att Huddunge gemensamt ser över sina barn, nästan som sina egna. Precis som att Goffmans skådespelsliknelse, vill jag likna den offentliga gemenskapen som en scen där Huddungebor spelar en roll. Både i den betydelsen att de skall agera förutsägbart inför publiken (Goffman 1967), samt att de fyller en funktion i byn. Alla Huddungebor *spelar* roll och de som vill ta del av gemenskapen skall synas så att de kan ses av publiken. När de syns blir de bekanta och det skapar en trygghet i Huddunge.

3.4 Mottagandet av flyktingar från Ukraina

I samband med kriget som pågår mellan Ryssland och Ukraina, har Huddunge tagit emot minst ett 20-tal flyktingar. Det som jag noterar under intervjun är att ingen av intervjupersonerna kallar dessa människor för flyktingar, utan ukrainare. Detta vill jag tolka som att de inte ser dessa människor som flyktingar, snarare tydliggör genom språket att de istället är ukrainare och i vissa fall även, våra ukrainare. Detta kan ha som orsak till att Huddungeborna upplever att de vill inkludera dessa ukrainare såpass mycket att det speglas i språket, men också för att dessa ukrainare är anhöriga till en väldigt hjälpsam Huddungebo.

Mats Eriksson vars sambos släktingar är ukrainarna, berättar målande om all hjälp de har fått. Folk har skickat pengar, samlat kläder och till och med ställt upp med att låna ut ett hus för att ge husrum till ukrainarna. Mats berättar hur all hjälpen även kom från folk han inte träffar ofta, eller har träffat alls. Jag vet genom observationer att det finns en annan ukrainsk familj i byn, men vad jag känner till har de inte fått tillgång till samma hjälp. Mats vill tro att det beror på att de inte har bett om hjälp på någon av mötesplatserna, som exempelvis Facebook, vilket de gjorde. Men samtidigt är jag tveksam om den hjälpen skall tas för givet.

Eftersom Mats har ställt upp för kollektivet, är det sannolikt större chans att de vill visa på deras uppskattning tillbaka. Om uppskattning nu kan ses som en valuta har Mats som rektor för skolan och alla hans insatser med vad det innebär, inskaffat ett högt socialt kapital. Det betyder att hans insatser från när han "ställt upp" för Huddunge har genererat en så stor uppskattning mot honom och hans familj, att det

återbetalas i stor omfattning. Inte bara i människors vänlighet gentemot hans sambos anhöriga ukrainarna utan även hur gemenskapen praktiskt har ställt upp. Mats beskriver det själv som att den hjälpen han har fått av alla Huddungebor är “ovärderlig” och inte kan mätas i några värden, vilket stämmer. Men samtidigt tolkar jag att Huddungeborna har visat hur mycket de uppskattar Mats och hans familj. Eftersom Mats har ställt upp för Huddunge, vill därför ställa upp tillbaka när hans familj är den ändan som behöver hjälpen.

I samma anda finns det även ett hopp om att dessa ukrainare skall kunna generera socialt kapital i framtiden. Det framkommer i intervjuerna att mottagandet är en självklarhet, samtidigt som det finns ett hopp om den potentiella roller dessa flyktingar skall fylla i byn. I ett liknande forskningsprojekt som utfördes 2015 i Dalarna kring flyktingmottagandet från ett civilsamhälles och offentligt perspektiv, noterades också en liknande respons till flyktingarna (Stiernström et al. 2019). I fallet i Dalarna liksom i Huddunge, beskrivs flyktingarna av civilsamhället som en potentiell resurs för platsernas utveckling. Även om Huddunge, till skillnad från Dalarna, inte beskriver flyktingarna som en nödvändighet för platsens överlevnad. De ses snarare som individer som i framtiden kan skapa möjligheter som kan hjälpa byn:

“Det har kommit en del ukrainare till byn och “de har den här tankegången, så kanske det kommer igång, när de har blivit lite varma i kläderna och ger oss lite hjälp. För de behöver ju också ha något att göra. Man ser på de att de är ‘verkningslösa’ för att de inte har något att göra, då kan man säkert ta hjälp ifrån dem med saker och ting.” – Christina

Denna pragmatiska tolkningen, visar hur det sociala kapitalet inte endast handlar om att ge, utan om en önskan om reciprocitet hos Huddungebor. Även om de ger dessa flyktingar sin hjälp, finns det en mer eller mindre etablerad önskan om att även dessa ukrainarna skall bli en del av Huddunges samhälle och fylla samma roll som andra “Huddungebor”; Precis som för nyinflyttade, riktiga Huddungebon eller ingifta, finnas det en önskan att även den ukrainska Huddungebon skall ställa upp.

Slutsats

Det som utmärker Huddunge är invånarnas förmåga att driva det som de själva tycker är viktigt och intressant. Alla mötesplatser i Huddunge drivs för och av frivilliga, utan ett krav från någon annan än de själva. När kommunen skulle stänga ned skolan erbjöds Huddungeborna möjligheten att flytta deras barn till närliggande skolor i kommunen, men eftersom skolan var en viktig plats för Huddungebor samlades de runt den. Därför vill jag förstå Huddungebornas engagemang att sin behålla skola, förskola och affär men inte nödvändigtvis, som ett val de har fattat själva utifrån deras intressen. Det finns inget krav från Heby kommun att Huddunge skall driva mötesplatser eller engagera sig i sin bygd. Däremot är mötesplatserna och deras intressegrupper viktiga för Huddunge och fyller en viktig funktion enligt Huddungeborna. Huddungebor är medvetna om att de kapabla att påverka sin lokala bygd, givet att det är av intresse eller viktigt för dem.

Det krävs ett symboliskt samspel för att bli insläppt i gemenskapen. Det är inte självklart att vem som helst blir insläppt till Huddunges gemenskap. Även om Huddungeborna själva beskriver processen som enkel, kräver tillgången till gemenskapen aktiva insatser från både ”inläpparen” och den insläppta. Gemenskapen leder utvecklingen av orten och tvärtom. I samband med att Huddungeborna lyckas överkomma svåra hinder längst en utvecklingsväg, skapar det en identifieringsprocess. Det sociala kapitalet ökar runt Huddunges mötesplatser, eftersom det finns en stolthet att gemensamt tillgodose behov.

När människorna i Huddunge samlas för att engagera sig i sin bygd, skapar det mervärden som exempelvis tillit. Att umgås och att känna till sin granne skapar en trygghet eftersom det skapar en relation som byggs på ömsesidiga behov som kräver tillit. Exemplet med mottagandet av ukrainare visar hur orten anammar varandras problem nästan som sina egna, när hjälp behövs. Även om det inte går att mäta hur en tjänst blir en annan, handlar det i Huddunge om att visa uppskattning för varandra. Det krävs mycket tillit när människor, medvetet och omedvetet, ställer upp för varandra i hopp om att de själva få hjälp när den behövs. Därför byggs och skapas gemenskapen på tillit och visad uppskattning.

Referenser

- Bourdieu, P. (2009). *The Logic of Practice*. Cambridge: Polity Press.
- Cras, P. (2017). *Landsbygdssamhällets medborgarskap*. [Doktorsavhandling].
<https://pub.epsilon.slu.se/14548/> [2022-05-18]
- Ekman, A.-K. (1999). Välfärdens motsträviga utkant. Lokal praktik och statlig styrning i efterkrigstidens nordsvenska inland. *RIG*, 3, 167–167
- Goffman, E. (1964). *Stigma*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Goffman, E. (1967). *Interaction Ritual: Essays on Face-to-Face Behaviour*. New York: Anchor.
- Heby Kommun (2013). *Kommunplan 2013 del 2 - Översiktsplan för Heby kommun*.
<https://www.heby.se/download/18.25205e3217ce9a702ca3c7f9/1637916165367/kommunplan-2013-del-2.pdf>
- Inglis, D. (2019). *An invitation to social theory*. Second edition. Cambridge: Polity Press.
- Kvale, S. (2014). Den kvalitativa forskningsintervjun. Tredje [reviderade] upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- P4 Uppland (2022a). Närhet till skola fick Kristin att flytta till Heby. Sveriges Radio.
<https://sverigesradio.se/artikel/narhet-till-skola-fick-kristin-att-flytta-till-heby> [2022-05-24]
- P4 Uppland (2022b). Huddungeborna försörjer 17 ukrainare: ”Har lånat ut ett hus till dem”. Sveriges Radio. <https://sverigesradio.se/artikel/huddungeborna-forsorjer-17-ukrainare-har-lanat-ut-ett-hus-till-dem> [2022-05-24]
- SCB (2021). *Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2021 och befolkningsförändringar 1 oktober –31 december 2021. Totalt. Statistiska Centralbyrån*. <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningensammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/kvartals--och-halvarsstatistik--kommun-lan-och-riket/kvartal-4-2021/> [2022-05-18]
- Stiernström, A., Waldenström, C., Hansen, K. & Westholm, E. (2019). *Turbulens i välfärden?: om flyktingmottagandet i Dalarna 2016*. (2019:3). Uppsala.
<https://pub.epsilon.slu.se/16239/> [2022-05-18]
- Teorell, J. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Stockholm: Liber.

- Vetenskapsrådet, Hermerén, G., Gustafsson, B. & Petterson, B. (2011). *God forskningsred.* Stockholm: Vetenskapsrådet. (Vetenskapsrådets rapportserie, 2011:1)
- Wallman Lundåsen, S. (2018). Kontakter mellan grupper inom civilsamhällets organisationer. *Social-medicinsk tidskrift*, 95 (5), 528-

Tack

Jag vill först och främst tacka alla intervjuade som deltog i arbetet. Utan er, ingen uppsats.

Tusen tack till min fantastiska handledare Kjell Hansen som hjälpte mig genom hela processen och min granne Åsa Hedebratt som ”korr-läste” mot slutet.

Att skriva ett examensarbete är svårt och stressigt ibland. Därför vill jag dessutom tacka min familj för erat tålamod under skrivandets gång: Tack Alexander, lilla Mango, hjärtegullsmamsen, Madame Dupont och sist men inte minst min älskade pappa. Jag älskar er!

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i JA, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i NEJ, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.